

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS STATYBOS ĮSTATYMO NR. I-1240 11-1, 12, 17, 22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-232(2)“ PROJEKTO (toliau – Projektas)

DERINIMO PAŽYMA

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1...

Suinteresuotos institucijos ir suinteresuoti asmenys, į kurių pastabas ir pasiūlymus neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies	Suinteresuotų institucijų ir suinteresuotų asmenų pateiktos pastabos ir pasiūlymai, į kuriuos neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies	Argumentai, kodėl neatsižvelgta arba tik iš dalies atsižvelgta į suinteresuotų institucijų ir suinteresuotų asmenų pateiktas pastabas ir pasiūlymus
Lietuvos statybininkų asociacija, 2025-07-31, Nr. 12-VYR-028	Lietuvos statybininkų asociacija susipažino Projektu, kuriame nepritarta Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 11-1, 12, 17, 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XVP-232(2) (toliau – Įstatymo projektas), ir teikia pastabas bei pasiūlymus. Kalbant apie statybos dalyvio teisę veikti kaip fiziniam asmeniui ir pareigą įkurti juridinį asmenį, asociacija nuosekliai laikosi pozicijos, kad fizinio asmens teisė vykdyti ūkinę veiklą nėra absoliuti ir gali būti ribojama, jeigu to reikalauja viešasis interesas. Fizinio asmens veikla gali būti ribojama nustatant reikalavimą įsteigti juridinį asmenį, ir tokių pavyzdžių galima rasti įvairiose ūkinės veiklos srityse. Statybos įstatyme reikalavimas įsteigti juridinį asmenį šiuo metu taikomas ypatingų statinių rangovų veiklai (įstatymo 18 str. 2 d.). Asociacijos nuomone, fiziniam asmeniui neturėtų būti leidžiama dalyvauti ypatingųjų statinių projektavime, projekto ekspertizėje, statyboje bei statybos techninėje priežiūroje, kadangi ypatingųjų statinių statyba ir eksploatavimas yra padidinto pavojingumo, o apribojimas statybos dalyviui veikti kaip fiziniam asmeniui atlieka	Neatsižvelgta. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projekte siūlomas teisinis reguliavimas yra susijęs statinių projektų ir statinių ekspertizės rangovų ir vadovų veiklos reguliavimu. Sistemiškai vertinant Lietuvos Respublikos statybos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo (toliau – Priežiūros įstatymas) nuostatas, galiojantis teisinis reguliavimas dėl statinių projektų ir statinių ekspertizės rangovams ir vadovams keliamų reikalavimų yra pakankamas, užtikrina valstybės vykdomą šių subjektų veiklos priežiūrą, viešojo intereso šioje srityje apsaugą, todėl nėra pagrindo jo keisti. Galiojantis teisinis reguliavimas, suteikiantis teisę teikti visas ekspertizės paslaugas ne tik juridiniams, bet ir savarankiškai dirbantiems kvalifikuotiems fiziniams asmenims, užtikrina didesnę ekspertizės rangovų konkurenciją, geresnę ekspertizės paslaugų prieinamumą, didesnę pasirinkimą užsakovams ir mažesnes paslaugų kainas.

	svarbią viešųjų interesų apsaugos funkciją. Atkreiptinas dėmesys, kad statybos dalyvių noras veikti kaip fiziniam asmeniui (t.y. neįkuriant įmonės), yra grindžiamas tik administracinės ir mokestinės naštos argumentu, nes veikiant per įmonę atsiranda didesnė administracinė ir mokestinė našta. Tačiau statybos proceso logikos tame nėra, nes ypatingojo statinio broko, avarijos ir pan. atveju fizinis asmuo (jo civilinės atsakomybės draudimas) daugeliu atveju nesugebėtų kompensuoti viso žalos masto. Vertinant objektyviai, joks fizinis asmuo pavieniui nesugebės parengti ypatingojo statinio techninio darbo projekto, ar atlikti šio projekto ekspertizės arba atlikti statinio statybos techninės priežiūros. Todėl projektuotojai, projektų ekspertai bei techniniai prižiūrėtojai dažnai veikia kaip fizinių asmenų grupė. Pažymėtina, kad statybos dalyvių galimybė veikti kaip fizinių asmenų grupei sukuria iliuziją, kad fizinis asmuo gali suprojektuoti, ekspertuoti ar atlikti techninę priežiūrą ypatingajame statinyje lygiai taip pat kokybiškai kaip juridinis asmuo. Tačiau tokios fizinių asmenų grupės sudaromos tik „tam kartui“, tokiose grupėse nėra taikomos jokios ilgalaikės kokybės vadybos sistemos, o po darbų atlikimo tokios grupės išyra ir neaišku, kas prisiima garantinę atsakomybę. Nustačius reikalavimą, kad ypatinguose statiniuose statybos dalyvis gali veikti tik kaip juridinis asmuo, kartu reiktų nuspręsti, kokie kvalifikacijos reikalavimai keliami tokiems juridiniams asmenims, o šių kvalifikacijos reikalavimų įvykdymas turėtų būti kontroliuojamas per atestavimo procedūras. Atsižvelgiant į paminėtus argumentus, asociacija	Statybos įstatymo 17 straipsnio 5–10 dalys, 42 straipsnio 1 dalis ir 45 straipsnis įtvirtina vienodas visų ekspertizės rangovų teises, pareigas (įskaitant pareigą draustis privalomuoju civilinės atsakomybės draudimu) ir atsakomybę, neatsižvelgiant į ekspertizės rangovo juridinį statusą. Be to, visų ekspertizės rangovų priežiūrą, neatsižvelgiant į ekspertizės rangovo juridinį statusą, pagal Priežiūros įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 3 punkte nustatytą kompetenciją atlieka Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos. Taigi galiojantis teisinis reguliavimas yra pakankamas, nes, neatsižvelgiant į ekspertizės rangovo juridinį statusą, įtvirtina tokią pačią ekspertizės paslaugų užsakovų teisėtų interesų apsaugą, o Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos atliekama priežiūra prisideda prie ekspertizės paslaugų kokybės užtikrinimo. Viešojo intereso apsaugą teikiant ekspertizės paslaugas užtikrina fiziniams asmenims, siekiantiems vadovauti statinių projektų (jų dalių) ekspertizei ir statinių (jų dalių) ekspertizei, keliami Statybos įstatymo 17 straipsnio 4 dalyje nurodyti kvalifikaciniai reikalavimai, šių fizinių asmenų atestavimas, kuris apima profesinių ir teisinių žinių tikrinimą, ir atestavimą atliekančios organizacijos vykdoma veiklos priežiūra. Tokia asmeninės profesinės atsakomybės principu paremta ekspertizės vadovų (fizinių asmenų) veiklos priežiūros sistema užtikrina, kad rinkoje veiklą vykdytų tik kompetentingi specialistai, nesvarbu – ar jie teikia paslaugas savarankiškai, ar darbo ar kitų sutartinių santykių pagrindu dirba juridiniuose asmenyse. Įstatymo projekte siūlomas teisinis reguliavimas, numatantis galimybę tam tikras ekspertizės paslaugas teikti tik specifinius reikalavimus atitinkantiems juridiniams

	nepritaria Projektui, ir iš esmės palaiko Įstatymo projekto idėjas.	asmenims, nepagrįstai nustatytų ekspertizės rangovams griežtesnius reikalavimus nei kitiems intelektines paslaugas teikiantiems statybos dalyviams, ribotų kvalifikacijos atestatus turinčių fizinių asmenų profesinę veiklą, mažintų ekspertizės rangovų konkurenciją, dėl to galėtų padidėti ekspertizės paslaugų kainos. Statinių projektų, statinių ekspertizės rangovų (juridinių asmenų), kurie teikia intelektines paslaugas, atestavimo ir teisės pripažinimo procedūrų grąžinimas nepagrįstai įteisintų dvigubą atestavimo sistemą (fizinių ir juridinių asmenų atestavimą), tačiau esminės pridėtinės vertės nesukurtų, tai pareikalautų papildomų valstybės ir ekspertizės rangovų (juridinių asmenų) išteklių, didintų administracinę naštą ir prisitaikymo prie teisinio reguliavimo išlaidas.
Projektų ekspertizės ir gaisro saugos įmonių asociacija, 2025-08-04, Nr. 117	Pirmiausia pažymime, kad kaip teisingai nurodoma Įstatymo projekto aiškinamajame rašte statinio (projekto) (jo dalies) ekspertizė yra ta statybos proceso dalis, kurioje yra užtikrinama statomo objekto kokybė, todėl nepagrįstas yra šio atsakingo proceso supaprastinimas, kas sudaro sąlygas reikšmingai sumažėti statybos darbų kokybei, kelia grėsmę visuomenės saugumui, nes nekokybiški statiniai yra pavojingi gyventojams dėl galimų statybos defektų ar netinkamo projekto įgyvendinimo. Įstatymo projektu yra grąžinamos iki įstatymo pakeitimo galiojusios nuostatos, susijusios su statinio (projekto) (jo dalies) ekspertizės paslaugų teikimo keliamais kvalifikaciniais reikalavimais, paslaugų teikėjų atestavimu ir jų kontrole, kurios galiojo nuo Statybos įstatymo priėmimo dienos, t. y. virš 20 metų. Atkreipiame dėmesį, kad Įstatymo projektu nepanaikinama fizinių asmenų teisė atlikti statinio (projekto) (jo dalies) ekspertizės, tačiau nustatomi apribojimai, kad ypatingų statinių (jų projektų) (jų dalies),	Neatsižvelgta. Sistemiškai vertinant Statybos įstatymo ir Priežiūros įstatymo nuostatas, galiojantis teisinis reguliavimas dėl statinių projektų ir statinių ekspertizės rangovams ir vadovams keliamų reikalavimų yra pakankamas, užtikrina valstybės vykdomą šių subjektų veiklos priežiūrą, viešojo intereso šioje srityje apsaugą, todėl nėra pagrindo jo keisti. Galiojantis teisinis reguliavimas, suteikiantis teisę teikti visas ekspertizės paslaugas ne tik juridiniams, bet ir savarankiškai dirbantiems kvalifikuotiems fiziniams asmenims, užtikrina didesnę ekspertizės rangovų konkurenciją, geresnę ekspertizės paslaugų prieinamumą, didesnę pasirinkimą užsakovams ir mažesnes paslaugų kainas. Statybos įstatymo 17 straipsnio 5–10 dalys, 42 straipsnio 1 dalis ir 45 straipsnis įtvirtina vienodas visų ekspertizės rangovų teises, pareigas (įskaitant pareigą draustis privalomuoju civilinės atsakomybės draudimu) ir

	taip pat kitų apibrėžiamų statinių, tame tarpe ir tų, kurių projektavimas ir (ar) statyba finansuojami Lietuvos Respublikos (įskaitant Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas) biudžeto lėšomis, valstybės vardu pasiskolintomis arba valstybės garantuotų paskolų lėšomis, valstybės pinigų fondų lėšomis, savivaldybių biudžetų lėšomis, ekspertizės rangovais gali būti tik juridiniai asmenys, atitinkantys įstatyme nustatytus kvalifikacinius reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, atkreipiame dėmesį, kad Aplinkos ministerija, kaip institucija formuojanti valstybės politiką statybos sektoriuje, privalo siekti, kad statybos procesas būtų saugus ir būtų sukurti bei efektyviai funkcionuoti procesai užtikrinantys statybos saugumą, įskaitant ir keliamus reikalavimus statinio (projekto) (jo dalies) ekspertizės atlikimui, kurio jokių būdu negalima supaprastinti atsižvelgiant į anksčiau minėtą jos svarbą statybos procese. Atkreipiame dėmesį, kad Statybos įstatyme yra ir daugiau apribojimų fiziniams asmenims, pvz., teisė būti ypatingųjų statinių statybos rangovu yra suteikta tik atestuotiesiems juridiniams asmenims (Statybos įstatymo 18 straipsnio 2 dalis), todėl Įstatymo projektu pagrįstai analogiškai reikalavimai keliami ir tokių statinių (jų projektų) (jų dalies) ekspertizės atlikimui. Tokių statinių (jų projektų) (jų dalies) ekspertizės pavienis architektas ar statybos inžinierius objektyviai negali atlikti, todėl Įstatymo projektu pagrįstai siejami nustatyti atitinkami apribojimai – patirties, komandos ir svarbiausia atestacijos – kas sudaro prielaidas atsakingam ekspertizės atlikimui. Atitinkamai Projekte nurodoma, kad 2024 m. lapkričio 1 d. įsigaliojo Statybos įstatymo 12 straipsnio 5 dalies 2 punkto pakeitimas, kuriuo nustatyta, kad statinio projekto	atsakomybę, neatsižvelgiant į ekspertizės rangovo juridinį statusą. Be to, visų ekspertizės rangovų priežiūra, neatsižvelgiant į ekspertizės rangovo juridinį statusą, pagal Priežiūros įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 3 punkte nustatytą kompetenciją atlieka Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos. Taigi galiojantis teisinis reguliavimas yra pakankamas, nes, neatsižvelgiant į ekspertizės rangovo juridinį statusą, įtvirtina tokią pačią ekspertizės paslaugų užsakovų teisėtų interesų apsaugą, o Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos atliekama priežiūra prisideda prie ekspertizės paslaugų kokybės užtikrinimo. Viešojo intereso apsaugą teikiant ekspertizės paslaugas užtikrina fiziniams asmenims, siekiantiems vadovauti statinių projektų (jų dalių) ekspertizei ir statinių (jų dalių) ekspertizei, keliami Statybos įstatymo 17 straipsnio 4 dalyje nurodyti kvalifikaciniai reikalavimai, šių fizinių asmenų atestavimas, kuris apima profesinių ir teisinių žinių tikrinimą, ir atestavimą atliekančios organizacijos vykdoma veiklos priežiūra. Tokia asmeninės profesinės atsakomybės principu paremta ekspertizės vadovų (fizinių asmenų) veiklos priežiūros sistema užtikrina, kad rinkoje veiklą vykdytų tik kompetentingi specialistai, nesvarbu – ar jie teikia paslaugas savarankiškai, ar darbo ar kitų sutartinių santykių pagrindu dirba juridiniuose asmenyse. Įstatymo projekte siūlomas teisinis reguliavimas, numatantis galimybę tam tikras ekspertizės paslaugas teikti tik specifinius reikalavimus atitinkantiems juridiniams asmenims, nepagrįstai nustatytų ekspertizės rangovams griežtesnius reikalavimus nei kitiems intelektines paslaugas teikiantiems statybos dalyviams, ribotų kvalifikacijos atestatus turinčių fizinių asmenų profesinę veiklą, mažintų

	ekspertizės vadovo, statinio projekto dalies ekspertizės vadovo, statinio ekspertizės vadovo, statinio dalies ekspertizės vadovo kvalifikacija įgyjama pakopiniu būdu, prieš tai įgijus dvejų metų atestuoto kitų sričių vadovo profesinę patirtį. Pakopinės sistemos nustatymas padeda suformuoti labiau patyrusių ir platesnės kompetencijos ekspertizės vadovų ratą, užtikrina geresnę projektavimo ir statybos paslaugų kokybę. Pažymime, kad dvejų metų patirtis dirbant atitinkamos srities vadovo darbą nėra pakankama reikiamai praktinei patirčiai ir įgūdžiams įgyti, kurie yra būtini pradedant vykdyti eksperto funkcijas – t. y. vertinti kitų atliktus darbus. Per dvejų metų praktinį darbą neįmanoma pilnai įgyti tinkamos patirties ir specifinių žinių, kurios yra būtinos eksperto kvalifikacijai įgyti ir kokybiškai atlikti eksperto funkcijas, o toks reguliavimas sumenkina eksperto kvalifikacijos reikšmingumą ir nesudaro reikiamų prielaidų bendram projektų kokybės gerinimui, nes per dvejų metų laikotarpį pvz., vykdant projektavimo veiklą (įgijus atitinkamos srities vadovo kvalifikaciją), galima atlikti ir sėkmingai įgyvendinti apie 10 smulkių arba 4-5 vidutinius, arba 1-2 stambius projektus. Akivaizdu, kad atlikus tik tiek darbų, praktinė patirtis, įgyjama šiuose projektuose tikrai nėra pakankama siekti atitinkamos srities eksperto kvalifikacijos ir siekiant vykdyti kitų projektuotojų darbų kokybės vertinimą. Esame pagrįstai įsitikinę, kad ekspertais turėtų turėti galimybę tapti tik tie specialistai, kurie savo praktiniu darbu yra įrodę savo profesinę brandą, patirtį, žinias bei pasiryžimą dirbti ir kelti savo profesinę kvalifikaciją pasirinktoje srityje, todėl Įstatymo projektu pagrįstai yra grąžinamos su atitinkamos patirties įsigijimu susijusios nuostatos, kurios šalyje galiojo daugiau kaip dvidešimt metų.	ekspertizės rangovų konkurenciją, dėl to galėtų padidėti ekspertizės paslaugų kainos. Statinių projektų, statinių ekspertizės rangovų (juridinių asmenų), kurie teikia intelektualines paslaugas, atestavimo ir teisės pripažinimo procedūrų grąžinimas nepagrįstai įteisintų dvigubą atestavimo sistemą (fizinių ir juridinių asmenų atestavimą), tačiau esminės pridėtinės vertės nesukurtų, tai pareikalautų papildomų valstybės ir ekspertizės rangovų (juridinių asmenų) išteklių, didintų administracinę naštą ir prisitaikymo prie teisinio reguliavimo išlaidas. Galiojantis teisinis reguliavimas ekspertizės vadovams numato kelių pakopų profesinės patirties reikalavimus – siekiant tapti ekspertizės vadovu pirmiausia reikia, turint reikalaujamą 3 ar 5 metų profesinę patirtį, įgyti nurodytų ypatingojo statinio statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovo kvalifikacijos atestatą, tada įgyti 2 metų vadovavimo nurodytoms ypatingojo statinio statybos techninės veiklos pagrindinėms sritims profesinę patirtį ir ekspertizės vadovo kvalifikacijos atestatą. Tokia pakopinė ekspertizės vadovų kvalifikacijos suteikimo sistema padeda suformuoti labiau patyrusių ir platesnės kompetencijos ekspertizės vadovų ratą, didina pasitikėjimą jais ir jų atsakomybę, užtikrina geresnę ekspertizės paslaugų kokybę. Įstatymo projekte siūlomas teisinis reguliavimas, numatantis pakeisti statinių projektų (jų dalių), statinių (jų dalių) ekspertizės vadovams taikomus profesinės patirties reikalavimus, formuotų siauresnės kompetencijos ekspertizės vadovų ratą, leistų tapti ekspertizės vadovais neturint vadovavimo statinio statybos techninės veiklos pagrindinėms sritims patirties, todėl turėtų neigiamos įtakos ekspertizės paslaugų kokybei.

	Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, nepritariame Projektui, prašome jį tobulinti – pritarti Įstatymo projektui, atsižvelgiant tiek į jo siekius, tiek ir į Specialiųjų tyrimų tarnybos išvadą, kad Įstatymo projektu nustatomas „aiškesnis, nuoseklesnis, išsamesnis ir griežtesnis už itin reikšmingos visuomenės saugumui statybos procedūros – statinio (projekto) (jo dalies) ekspertizės vykdymą – atsakingų subjektų atestavimo bei veiklos kontrolės teisinis reguliavimas antikorupciniu požiūriu vertintinas teigiamai“ (2025 m. liepos 14 d. Antikorupcinio vertinimo išvada dėl Statybos įstatymo Nr. I-1240 11-1, 12, 17, 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XVP-232(2) Nr. 4-01-6479).	